

Ung i Tokke Handlingsplan 2024- 2034 Kortversjon
Oppfølging av 10 råd frå Ungdommens distriktpanel

Tokke

Ung i Tokke - Handlingsplan 2024-2034

Ung i Tokke - Handlingsplan 2024-2034

Dokumentet og handlingsplanen er Tokke kommune si oppfølging av 10 råd frå ungdommens distriktspanel. Handlingsplanen har vore på høyring oktober 2023 og er handsama i ulike politiske råd og utval i november 2023. Godkjent av kommunestyret 13.02.2024.

Medvirkande til utarbeiding av rapporten

Birgith Reinskås Lunden, Faun Naturforvaltning

Monica Sølyst, Faun Naturforvaltning

Åse Ingebjørg Flateland, Tokke kommune

Framsídefoto: Hamish Moore

Baksídefoto: Tokke kommune

Kontaktperson

Åse Ingebjørg Flateland, Tokke kommune

tlf. 350 75 261

aseingebjorg.flateland@tokke.kommune.no

Kortversjon - Februar 2024

Innhold

Bakgrunn, prosess med lokal oppfølging, forankring og politiske vedtak.....	s.3
Målsetjingar, gjennomføring og aktivitetar.....	s.5
Handlingsplan Ung i Tokke, oppfølging av 10 råd frå ungdommens distriktspanel.....	s.7
Råd 1: Jobbfellesskap, arbeidserfaring og arbeidsplassar.....	s.8
Råd 2: Desentralisert skule- og utdanning.....	s.12
Råd 3: Enklare å kome seg frå A til Å.....	s.16
Råd 4: Tilgang til stabilt og sikkert høghastighets- og mobilnett.....	s.20
Råd 5: Enkelt å etablere bedrift og få seg bustad.....	s.24
Råd 6: Kort veg til psyksisk helsehjelp.....	s.28
Råd 7: Ta vare på attraktiviteten til distrikta med nærbil til natur.....	s.32
Råd 8: Utvikle møteplassar og lokaler for unge gründerar og frivillige.....	s.36
Råd 9: Ungdom må få større innflytelse.....	s.40
Råd 10: Beredskap skal vere tilgjengeleg og trygg.....	s.44

Bakgrunn, prosess med lokal oppfølging, forankring og politiske vedtak

Hausten 2019 inviterte regjeringa ti ungdommar til å gje råd som skulle gjere det attraktivt å bu og arbeide i distrikta. Hovudårsak for at regjeringa sette ned utvalet er at befolkninga eldast, særleg i distrikta. Av den grunn treng distrikta fleire unge for å utvikle næringsliv og lokalsamfunn. Føremålet med ungdommens distriktspanel er at ungdom frå distrikta sjølv peikar på utfordringar, moglegheiter og kjem med forslag til tiltak som kan føre til auka busetting, aktivitet og attraksjonskraft i distrikta.

Meir informasjon om arbeidet, deltararar og resultat kan lesast på <https://distriktsenteret.no/ungdommens-distriktspanel/>

Kommunestyret i Tokke har vedtatt at dei 10 råda frå Ungdommens distriktsanel skal følgast opp og har gjort følgande vedtak.

Sak 21/60: "Kommunestyret ber kommunedirektøren å kome mattende med ein prosjektplan, der ein har fokus på innspela frå distriktspanelet. Det må setjast i samanheng med buseting i kommunen og korleis ein møter utfordringane med demografiutviklinga."

Sak 22/801: "1. Kommunestyret godkjener prosjektplan "Framtid, attraktivitet og ungdom i Tokke", og ber administrasjonen følge opp planen og kome tilbake med ein handlingsplan med konkrete forslag til tiltak, framdriftsplan, finansiering og fordeling av ansvar."

2.Kostnadsramme 200 000 kr, med kr 100 000 kr i tilskot frå Vestfold og Telemark fylkeskommune og kr. 100 000 frå kommunen, med kr. 80 000 i eige arbeid og kr. 20 000 til direkte kostnadur. Løyving frå konto 1470 454 325, næringsfond.

10 råd frå Ungdommens distriktspanel

- 1: Vi får tilgang til jobbfellesskap, arbeidserfaring og varierte arbeidsplasser**
- 2: Ungdom skal ha desentraliserte skole- og utdanningsmuligheter**
- 3: Det må bli enklere å komme seg fra A til Å**
- 4: Alle skal ha tilgang til stabilt og sikkert høyhastighets- og mobilnett**
- 5: Virkemidler gjør det enklere å etablere bedrift og få seg bolig**
- 6: Veien til psykisk helsehjelp må bli kortere**
- 7: Vi tar vare på distriktenes attraktivitet med nærhet til naturen**
- 8: Lokalsamfunnene utvikles med mesteplasser og lokaler for unge gründere og frivillige**
- 9: Ungdom må få større innflytelse lokalt**
- 10: Beredskapen skal være tilgjengelig og trygg**

Ung i Tokke

Bakgrunnsinformasjon

Spørjeundersøking i samband med Stadanalysa Dalen, utarbeidd av Faun, 2022

Spørjeundersøking Framtid, attraktivitet og ungdom i Tokke - oktober - november 2022

Spørjeundersøking UNGDATA 2021

Barne og ungdomsplan Tokke kommune 2021-2025

Sykkelstrategi og handlingsplan - sykkelbygda Dalen 2023

Spørjeundersøking blant unge i Vest-Tekmark 18-30 år våren 2023

10 råd ungdommens distriktpanel Nasjonalt - våren 2021

Vedtak kommunestyret 21.09.2021 - Sak 21-1546

Prosjektplan
Framdrift, attraktivitet og ungdom i Tokke
juni 2022

Vedtak kommunestyret
16.06.22 - Sak 61/22

Prosess invovling
hausten 2022

Utarbeiding av utkast til handlingsplan
vår/sommar 2023

Ungdommens distriktpanel -
handlingsplan Tokke kommune
2024

Pågående planprosesser

Reguleringsplan
Dalen
2023

Sti- og løypeplan
Tokke kommune
2023

Næringsplan
Tokke kommune
2023

Oppvekstplan
Tokke kommune
2023

Folkehelseplan og strategi
Tokke kommune
2024/2025

Rask psykisk helsehjelp
Regional plan
2023

Prosjekt
Frå Haldning til Handling

Målsetjingar, gjennomføring og aktivitetar

Effektmål

- Fleire unge finn det attraktivt å bu, jobbe og møtast i Tokke

Handlingsplan i praksis

- Forankring i kommunale tenesteområde og politiske råd og utval
- Oppfølging gjennom årlege tiltaksplanar og budsjett
- Handlingsplan som verktøy til ekstern og intern finansiering av ulike prosjekt og tiltak
- Samhandling mellom frivillighet, kultur- og næringsliv og offentleg forvaltning

Konkrete aktivitetar som er gjennomført i Tokke for å få kunnskap til utarbeiding av handlingsplanen "Ung i Tokke".

2022:

- Spørjeunderøking - Framtid, attraktivitet og ungdom i Tokke
- Stadanalyse Dalen
- Yrkesmesse 2022- fokus møteplassar

2023

- Spørjeundersøking "18-30 år" - Vest Telemark
- Yrkesmesse 2023 - Kreativ møteolass og dialog med ungdom
- Utarbeidning av handlingsplan
- Høyring
- Kreativ møteplass

Handlingsplanen har vore eit samarbeidsprosjekt med Vestfold og Telemark fylkeskommune, Faun Naturforvaltning og Tokke kommune.

Finansiering frå Vestfold og Telemark fylkeskommune

- Handlingsplan kr. 100 000
- Kreativ møteplass kr. 100 000

Kreativ møteplass ved Vest-Telemark vidaregåande skule. Eit samarbeidsprosjekt mellom Vestfold og Telemark fylkeskommune, Faun Naturforvaltning, elevar og lærarar på vidaregåande og Tokke kommune. Foto på side 5 og 6: Åse Ingebjørg Flateland

Handlingsplan Ung i Tokke

Oppfølging av 10 råd frå Ungdommens distriktspanel

1

Vi får tilgang til jobbfellesskap, arbeidserfaring og varierte arbeidsplasser

Vurdering

Når befolkninga aukar i alder og folketalet går ned, vil det bli færre personar i arbeidsaktiv alder. Slik er og tendensen i Tokke, og i tillegg er det aktivt næringsliv med etableringar og utviding av eksisterande verksemder. Til saman gir det eit auka behov for arbeidskraft.

Tokke kommune har svært låg arbeidsløyse i 2022, og det er mangel på arbeidskraft. Det er tilgang på lærlingplassar og sommarjobbar- i tillegg til ordinære jobbar i privat og offentleg sektor.

Det vil vere verdifullt for næringsliv og offentleg sektor å få betre innsikt i kva som skal til for å tiltrekke seg ung arbeidskraft. Gjennomføring av medverknadsprosessar kan vere ein metode for å få slik innsikt.

Tokke kommune har god fokus på lærlingplassar, sommarjobbar og har eit mål om å vere ein attraktiv arbeidsplass der dei tilsette skal trivast. Næringsfond blir bruka aktivt til etablering og investeringar i næringslivet

Status Tokke kommune, pr. juli 2023

Kommuneplanen sin samfunnsdel omhandlar arbeidsplassar og næringsutvikling med eiga punkt om satsing på unge etablerarar, eldsjeler, engasjement og kompetanse.

Næringsplan og vedtekter som omhandlar unge etablerarar og gründerar.

Sommarvikarar- 12 stk. og 6 stk. på reiseliv.

Lønstillskot til verksemder som har skuleungdom i sommarjobb.

Tokke kommune har lærlingordning og tilpassar ramme iht. pågang og behov for plassar.

Mykje ledige jobbar i regionen og lita arbeidsløyse i 2022.

Ledige stillinger, småbruk og arrangement i Vest-Telemark blir annonser i Kva skjer i Vest-Telemark (www.vest-telemark.no)

Tokke Teknologipark- kommunen bidreg med tilgang på utleigekontor.

Etablert samarbeid med Kvito AS og NAV Vest-Telemark.

1

Handlingsplan Ung i Tokke

Jobbfellesskap, arbeidserfaring
og arbeidsplassar

Råd frå ungdommens distriktpanel	Tiltak foreslege av ungdommens distriktpanel	Forslag til lokale tiltak i Tokke kommune	Forankring/Implementering	Ansvar	Frist
RÅD 1 Ungdommens distriktpanel Vi får tilgang til jobbfellesskap, arbeidserfaring og varierte arbeidsplassar	Finansieringsordningar for å skape fagmiljø og jobbfellesskap for unge	Kommunen har eiga søknadsordning for unge under 30 år med moglegheit for midlar frå Næringsfondet. Kriterier i søknaden er at fagmiljø/jobbfellesskap er eit ynskja mål Vidareutvikle samhandling mellom kommune, utdanningsinstitusjonar og næringsliv slik at utdanningstilbod og behov for kompetanse vert ivaretake. Samarbeide med næringslivet om utvikling av arenaer for å skape grundermiljø – "innovasjonskultur".	Forankra i næringsplan 2016-2020. Bør vurdere implementering inn i ny næringsplan 2023. Kommuneplanen sin samfunnssdel 2016-2028	Plan, næring og kultur	2024
	Offentleg forvaltning vedtek ny personalpolitikk slik at det aktivt leggast til rette for fjernarbeid. Det skal synleggjerast i alle stillingsannonser.	Kommunen drøftar moglegheit for fjernarbeid i samband med nye stillingar. Synleggjer dette i stillingsannonser der det er aktuelt, med oppmoding om busetting i Tokke.	Organisasjonsavdeling	Kommunedirektør	2024-2034
	Ordnigar for å sikre ungdom arbeidserfaring må samordnast, og tilpassast behova i distrikta. Ansvaret for samordninga leggast til regional jobbkoordinator.	Vidareutvikle korleis kommunen synleggjer ledige stillingar, og oppretthalde dialog med NAV, VGS og opplæringskontor. Ledige stillinger, småbruk og arrangement i Vest-Telemark blir annonsert på Kva skjer i Vest-Telemark, (www.vest-telemark.no)	Organisasjonsavdeling	Kommunedirektør	2024
	Regionale jobbkoordinatorar skal kople ungdom til lokalt næringsliv og offentlege verksemder, og formidle ledige sommarjobbar, praksisplassar, deltid- og heiltidsjobb og traineeordningar.	Utarbeide eit område på kommunen si nettside "Ung i Tokke", med oversikt over mogleheitar, fordelar og nyttig informasjon for unge i Tokke. Innhald kan vere link til ledige sommarjobbar, deltid/heiltidsjobbar, traineeordningar/ praksisplassar i kommunen eller lokale verksemder. Bustadar og tilskotsordningar som gjeld særskilt ungdommen. Nettsida bør formidlast og synleggjerast i kanalar som unge i Tokke til ei kvar tid nyttar.	Kommunikasjonsplan	Webredaktør for kommunen si nettside, i samarbeid med dei ulike kommunalområda i kommunen.	2024
	Kommunar og andre offentlege verksemder må ta eit større ansvar for å tilby eller skaffe lærling – og praksisplassar.	Kommunen jobbar for å tilby eller framskaffe læring- og praksisplassar lokalt. Kommunen synleggjer informasjon om lærling- og praksisplassar på nettsida. Vurdere tildeling av mastergradstipend.	Kommunikasjonsplan	Organisasjonsavdeling	2025
	Vidareutvikle lærlingmodellen slik at næringsliv og offentleg verksemder sikrast finansiering for å ta inn fleire lærlingar.	Spørsmålet løftast inn i næringskollegiet og Vest-Telemarkrådet	Vest-Telemarkrådet	Ordførar	2024

2

Ungdom skal ha desentraliserte skole- og utdanningsmuligheter

Vurdering

Vest-Telemark Vidaregåande skule er lokalisert på Dalen og ungdom frå Tokke og Vest-Telemark har eit lokalt tilbod om vidaregåande utdanning. I tillegg er det og tilgang på læringsplassar i offentlege og private verksemder. Utdanningstilbodet må vere attraktivt for elevane, med aktuelle og interessante studieretningar.

Dersom utdanningstilbod, behov for arbeidskraft med den rette kompetansen og interesse frå elevar skal harmonere, er det naudsynt med samhandling mellom kommunar, utdanningsinstitusjonar og næringsliv.

Yrkesmesse er i dag ein etablert arena- der elevar og næringsliv møtast. Arrangementet kan vidareutviklast gjennom medverknadsprosessar der elevar, skule og næringsliv deltek – med fokus på studietilbod i høve til lokal arbeidsmarknad og attraktive arbeidsplassar.

Tilbod om desentralisert, høgare utdanning er attraktivt, og søknad er i dag større enn tilbod om plassar. Vidare utvikling av samlingsbaserte studiar og nettstudiar kan styrke etterspurt arbeidskraft innanfor t.d. helse- og skule. Tokke kommune arbeider aktivt for auka kompetanse, og har på enkelte fagområde ordningar der det vert lagt til rette for vidareutdanning for dei som er i arbeid.

Status Tokke kommune, pr. juli 2023

Vest-Telemark Vidaregåande skule er lokalisert i Tokke.

USN avdeling Rauland – tilbod om heil- og deltidstudiar, delvis nettbasert.

Tilbod om vidareutdanning for personar som er i arbeid for å auke etterspurt kompetanse.

Hybelvert i regi av Vest-Telemark VGS

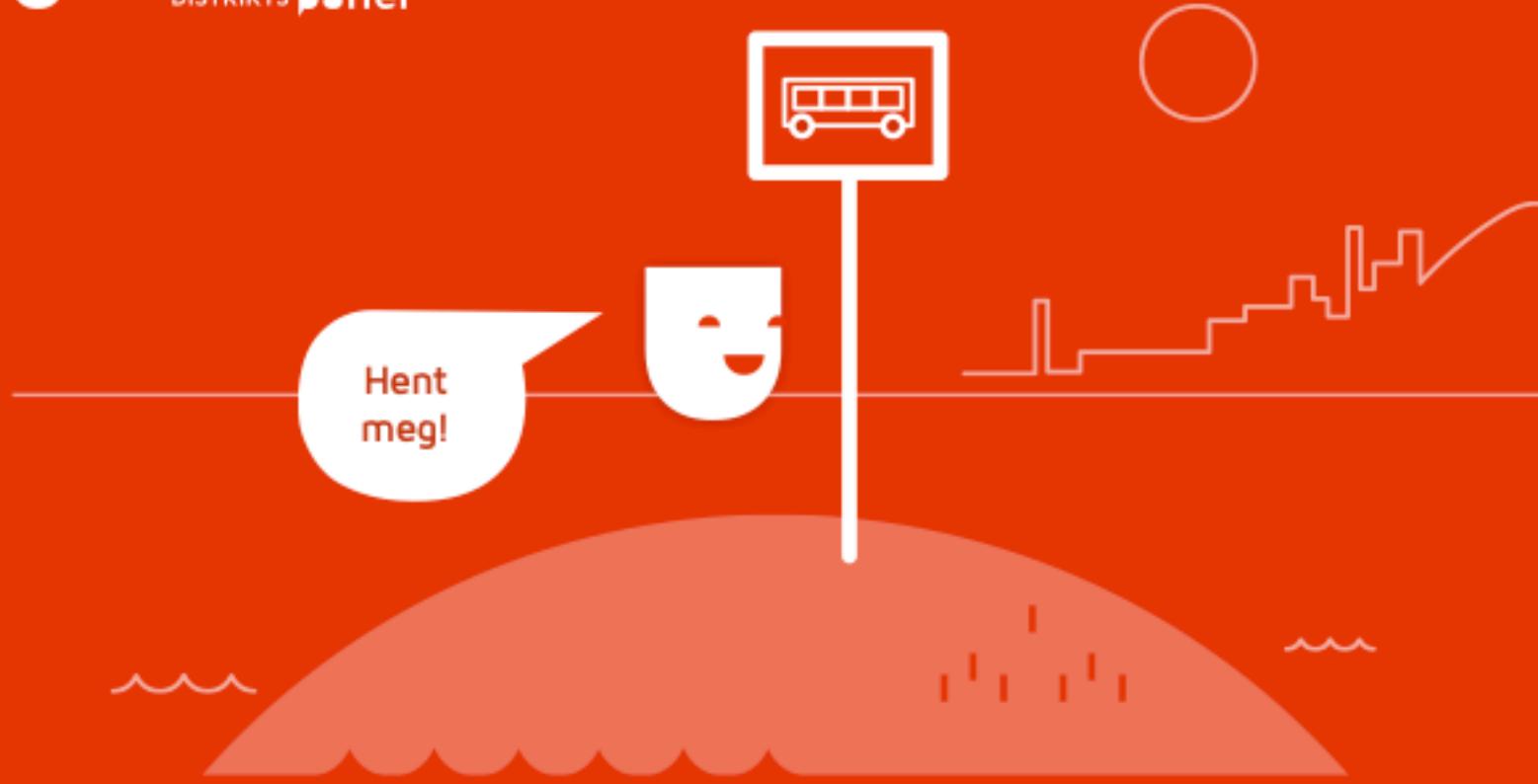
Kompetansepilot - prosjekt i regi av VTFK

2

Handlingsplan Ung i Tokke

Desentralisert
skule- og utdanning

Råd frå ungdommens distriktspanel	Tiltak foreslege av ungdommens distriktspanel	Forslag til lokale tiltak i Tokke kommune	Forankring/Implementering	Ansvar	Frist
RÅD 2 Ungdommens distriktspanel Ungdom skal ha desentralisert skule- og utdanningsmøglete	Dei vidaregåande skulane og fagskulane har ein desentralisert struktur, som tek vare på nærskuleprinsippet, og tilbyr fag som næringslivet i regionen etterspør.	Jamnleg dialog med regionalt næringsliv om behov. Drøfte behov med vidaregåande skule og fylkeskommunen. Vidareutvikle studietilbod på fagområde som næringslivet etterspør. Næringsliv må og forplikte seg til å tilby lærlingsplassar, traineeordningar og praksisplassar.	Næringsplan	Plan, næring og kultur	2024
	Kommunen og fylkeskommunen må ha miljøarbeidarar som følger opp ungdom som bur på hybel, og det må vere gode møteplassar for hybelbuarane. Heimkommunen må ha jamleg kontakt med elevar som flyttar for å gå på vidaregåande skule.	Kommunen gjennomfører forprosjekt for å vurdere etablering og organisering av hybelhus. Tiltaket kan gjere det tryggare, meir sosialt og enklare å bu på hybel på Dalen. Fleire ungdommar på vidaregåande kan ta del i aktivitetar på kveldstid. Hybelhus kan bli nytta til utelege sommarstid. Inviterar til aktivitetar og arrangement i heimkommunen. Høve til å gje tilbakemelding via digitale verktøy, til dømes igjennom spørjeundersøkingar, app eller liknande	Kommuneplan Oppvekstplan	Helse og omsorg Oppvekst	2024
	Universitet, høgskular og fagskulular skal utvikle desentraliserte og samlingsbaserte studiemiljø, som er sikra finansiering.	Tokke kommune tar initiativ til samarbeid med Vest-Telemark vgs og fylkeskommunen om å utforske moglegheitar for desentraliserte og samlingsbasert høgare utdanning i Tokke. Tokke kommune kan legge til rette med lokale og fasilitere for dei som tar relevant fagutdanning.	Kommuneplan Næringsplan	Oppvekst Plan, næring og kultur	2024
	Gje ungdom på yrkesfaglege liner garanti for lærlingplass. Privat næringsliv og offentleg forvaltning må tilby lærlingplassar med god kvalitet. Dersom eleven ikkje får lærlingplass skal dei ha garanti for plass på påbygg til generell studiekompetanse.	Kommunen og næringslivet samarbeider for å tilby nok og varierte lærlingplassar for ungdom frå Tokke. Videreutvikle vekslingsmodellen som lærlingeordning.	Kommuneplan Næringsplan	Kommunedirektør Organisasjonsavdeling Plan, næring og kultur	2024

3

**Det må bli enklere
å komme seg fra A til Å**

Vurdering

Vest-Telemark og Tokke har lange avstandar og lite tilbod om kollektiv transport. Ungdom ynskjer å treffast på fritida, i sosiale samanhengar- og behovet for trygg transport er stort. Tiltaket «Heim for ein 50-lapp» kan bidra til betre tryggleik. Prosjektet «Frå haldning til handling» er eit anna tiltak som skal gjere ungdom meir bevisst kring køyring i høg fart og ruspåverka tilstand og det er tilsett eigen prosjektleiar som følger opp tiltak i samarbeid med elevar, skule, politi og aktuelle organisasjonar.

Vest-Telemark har store avstandar, lite kollektivtilbod og relativt få menneske som bur der i høve til areal. Miljøgevinstar i transport kan vere auka bruk av sykkel og gange, elektriske køyretøy og at fleire kører saman.

Vegstandard og rassikring er eit kontinuerleg arbeid, med årlege tiltaksplanar og gjennomføringar i høve til økonomiske rammer.

Status Tokke kommune, pr. juli 2023

Heim for ein 50-lapp er innført i mai 2022. Avtale med drosjenærings er på plass og busstilbod vert utgreia.

Køyreopplæring og tilbod om førarprøve er tilgjengeleg på Dalen.

Prosjektet «Frå haldning til handling».

Ladestasjonar er etablert på Dalen og i Høydalsmo. Fleire ladepunkt er under planlegging eller etablering.

Ladestasjonar for båt er og etablert på Dalen og i Lårdal.

Sykkelbygda Dalen 2023-2033.

Trafikksikringsplan.

3

Handlingsplan Ung i Tokke

Enklare å kome seg frå A til Å

Råd frå ungdommens distriktspanel	Tiltak foreslege av ungdommens distriktspanel	Forslag til lokale tiltak i Tokke kommune	Forankring/Implementering	Ansvar	Frist
RÅD 3 Ungdommens distriktspanel Det må bli enklare å kome seg frå A til Å	Ein meir utbreidd ordning av bestillingstransport, der ein bestiller transport frå der ein er til ynskjeleg møteplass på alle dagar. Eit brukartilpassa bestillingstilbod som omfattar fleire transportfunksjonar i distrikta.	Evaluere og eventuelt vidareutvikle ordningar som «Heim for ein 50-lapp». Sjå på moglegheitar for interkommunale ordningar og samarbeid som kan gå på tvers av kommunegrensene. Auke tilbod om busstransport ved arrangement og i helgene. Prøveordning med ungdomskort tilsvarende TT-kort. Hensikten er å gje eit transporttilbod for sosiale formål, og ordninga gjer det enklare for ungdom som er avhengige av transport å delta på arrangement og kome seg trygt heim.	Kommuneplan Oppvekstplan Frå Haldning til Handling	Oppvekst SLT-koordinator	2024
	Riksvegar, fylkesvegar og ferjesambanda får eit økonomisk lyft slik at varene som produserast og folket som bur der kjem fram.	Vest-Telemarkrådet på vegne av kommunane jobbar aktivt med fokus på vegstandard i regionen, prioriterer og kjem med uttale til statsbudsjett og NTP og driv lobbyverksemeld gjennom politiske kontaktar.	Politiske vedtak	Ordførar	2024-2034
	Tryggleik med å bu i distrikta må aukast med å sikre rasutsette strekningar, tunellar, utbygging av gang- og sykkelveg og meir gateljos.	Tokke kommune satsar på sykkel gjennom Sykkelbygda Dalen, og skal ha fokus på å legge til rette for trygge gang- og sykkelløysingar for mjuke trafikantar. Kommunen jobbar for gjennomføring av foreslegne tiltak i sykkelstrategi og tiltaksplan. Vidareutvikle samarbeid mellom Vest-Telemarkommunane.	Sykkelbygda Dalen 2023-2033 Bygdesykkelnettverket	Plan, næring og kultur	2024-2034
	Billettprisar på all transport må senkast for ungdom.	Kommunen samhandlar med fylkeskommunen om ungdomskortordning med reduserte prisar.	Oppvekstplan	Kommunedirektør Oppvekst	2025
	Førarkort for 16-åringar på køyretøy med avgrensa hastigkeit gjennomførast som ei prøveordning, og det skal vere mogleg å ta teoriprøver til førarkort desentralisert.	Vidareutvikle ordning for desentralisert køyreopplæring. Høve til å ta sertifikat på traktor, moped, snøskuter, bil og tilhenger, samt traffikal opplæring.	Kommuneplan	Kommunedirektør Oppvekst Plan, næring og kultur	2025
	Distrikta har behov for nye miljøvenlege og framtdsretta transport- og kollektivløysingar. Investeringane skal aukast og miljøvenleg teknologi takast i bruk på kortbanenettet, jernbane, buss og båt.	Tokke kommune står opp om samarbeid mellom Vest-Telemarkrådet og fylkeskommunen om berekraftig mobilitet og kollektivtransport.	Forankra i protokoll frå Vest-Telemarkrådet 23.mai 2023	Ordførar	2024

4

**Alle skal ha tilgang til stabilt og
sikkert høyhastighets- og mobilnett**

Vurdering

Det er gjennomført eit systematisk arbeid for at det skal vere god tilgang på breiband og mobilnett i Tokke. Det er ein føresetnad for innbyggjarar, næringsliv og offentlege tenester og forvaltning at det til ein kvar tid er nok og rett kapasitet tilgjengeleg – på line med annan infrastruktur som veg, vatn, avlaup og straum. Eit stabilt og sikkert høghastigheitsnett påverkar både sikkerheit og attraktivitetskraft

Status Tokke kommune, pr. juli 2023

Tokke kommune er ferdig utbygd med breiband i 2022.

Område som ikkje er mogleg å bygge ut breiband vert dekka med mobilnett

Mobildekning er godt utbygd

4

Handlingsplan Ung i Tokke

Tilgang til stabilt og sikkert
høghastighets- og mobilnett

Råd frå ungdommens distriktppanel	Tiltak foTiltak foreslege av ungdommens distriktpanel	Forslag til lokale tiltak i Tokke kommune	Forankring/Implementering	Ansvar	Frist
RÅD 4 Ungdommens distriktpanel Alle skal ha tilgang til stabilt og sikkert høghastigheits- og mobilnett.	Alle må ha tilgang til stabilt og sikkert høghastigheits - og mobilnett med kapasitet til å kunne jobbe heimanfrå, nytte skuleplattformar og ha tilgang til digitaliserte offentlege tenester. Dette er ei forutsetning for at det skal vere mogleg å ta med seg jobben til distrikta.	Tokke kommune samarbeider med Vest-Telemarkkommunane om digitaliseringsarbeidet.	Implementere i kommuneplanen sin samfunnssdel	Kommunedirektør	2025
	Stabilt og sikkert høghastigheits- og mobilnett sjåast på som grunnleggjande infrastruktur som er viktig for sikkerheit, beredskap og lik utvikling av velferdsteknologi i heile landet.	Tokke kommune fullfører prosess med full utbygging av høghastigheitsnett.	Kommuneplan	Beredskapsansvarleg	2024-2025
	Staten har hovudansvaret for å sikre at det er tilgang på høghastigheits- og mobilnett i heile landet og til like priser. Distrikta må prioriterast der behovet er størst.	Kommunen søker aktuelle finansieringsordninger.	Kommuneplan	Beredskapsansvarleg	2024-2025

5

Virkemidler gjør det enklere å etablere bedrift og få seg bolig

Vurdering

Tokke kommune har fleire tilskotsordningar til ungdom som vil kjøpe eller bygge bustad. Det er og lagt til rette for tomter i heile kommunen, og det er enkelte område som er regulert for spreidd bustadbygging. Det er for tida lite aktivitet kring utbygging av mindre bustader eller leilegheiter.

Tokke kommune har næringsfond med tilskotsordningar, og unge etablerarar og gründerar er ei prioritert gruppe. Telemark Næringshage er ein god samarbeidspartner som gjennom avtalar med kommunen, kan bidra med kompetanse og tenester i samband med etablerings- og investeringsaktivitet. Det er for tida ei svak auke i utbygging..

Status Tokke kommune , pr. juli 2023

Næringsfond med tilskotsordningar blir bruka aktivt til etableringar og investeringar.

Formidling av eksterne tilskotsordningar.

Start OPP og rådgjevingspakke v/ Telemark Næringshage.

Entreprenørskap som studietilbod på VT- vidaregåande skule.

Tilskotsordningar for kjøp eller bygging av bustad.

Alle kommunale bustadtomter eldre enn 10 år blir gjeve gratis personar som ynskjer å bygge.

5

Handlingsplan Ung i Tokke

Enkelt å etablere bedrift
og få seg bustad

Råd frå ungdommens distriktpanel	Tiltak foreslege av ungdommens distriktpanel	Forslag til lokale tiltak i Tokke kommune	Forankring/Implementering	Ansvar	Frist
RÅD 5 Ungdommens distriktpanel Verkemiddel gjer det enklare å etablere bedrift og få seg bustad.	For å rekruttere kompetanse til distrikta må det vere eit sett med støtteordningar som gjerast godt kjent. Distrikitungdom frå heile landet skal bidrage i utforminga for å få treffsikre ordningar.	Tokke kommune må på ulike måtar synleggjere fordelar til målgruppa til dømes eige område på nettsida til kommunen; "Ung i Tokke".	Bakgrunn i svar på spørjeundersøking	Kommunedirektør v/ leiargruppe	2025
	Unge arbeidstakrarar under 30 år i distriktskommunar gjevest lågare skatt.	Fremje sak for Vest-Telemarkrådet med ynskje om ei felles utgreiing av moglegheitar for reduksjon, nedskrivning av studielån for unge arbeidstakrarar som flyttar til regionen. Vurdere særordningar innanfor yrker der ein har utfordring med rekturettring.	Kommuneplan	Ordførar	2024
	Nedskrivning av studielån i tiltakssona i Nord-Troms og Finnmark har vore eit effektivt verkemiddel for å rekruttere kompetanse til regionen. Nedskrivning av studielån, og dei andre verkemidla i tiltakssona må styrkast.				
	Nedskrivning av studielån innførast som eit verkemiddel i distriktskommunar i heile Noreg.				
	Å lære seg å etablere eigen arbeidsplass er viktig i område med einsidig næringsliv. Ungt entreprenørskap arbeider med å utvikle born og unge sin kreativitet og skapartrong, og må styrjast som fagleg tilbod på alle skular.	Samarbeide med næringslivet og Telemark Næringshage om eigne kurs, foredrag og samlingar for unge entreprenørar og gründere. Kommunen bidreg til arrangement som gründercamp og Ungt entreprenørskap. Tilbod om ungt entreprenørskap i ungdomsskulen.	Implementere i ny næringsplan 2024.	Plan, næring og kultur Oppvekst	2024
	Det etablerast eit investeringsfond som bidreg med kapital til unge etablerarar/gründerar. Lokalt næringsliv bidreg med middel saman med kommunar, fylker og staten.	Kommunen aukar tilskot for unge etablerarar og gründarar og etablerar ei ordning med kåring av årets gründer i Tokke kommune. Tilbod om rimeleg leige av lokale	Implementere i ny næringsplan 2024.	Plan, næring og kultur	2024
	Distriktskommunar har «Ungbo-ordning» saman med Husbanken og lokale bankar. Finansieringsordningar gjerast kjent for fyrstegongsetablerarar. Kommunar skal gje tilskot til unge opp til 30 år for å kjøpe eller bygge bustad i distriktskommunar.	Jobbe for å auke sats for tilskot til ubetring av eldre bustadar som fører til miljøvenlege løysingar. Tokke kommune satsar på utbygging av mindre, rimelege bustadløysingar. Arbeide for å få god tilgang på hyblar og leiligheter for elevar, tilflyttarar, deltidstilsette og pendlarar.	Kommuneplan Budsjettförhanlinger Reguleringsplanar	Teknisk Plan, næring og kultur Kommunedirektør	2024
	Eigenkapitalkravet for bustadkjøparar under 30 år i distrikta må fjernast.	Samarbeide med Vest-Telemarkrådet om moglegheitar for å fjerne eigenkapitalkravet for unge under 30 år.	Vest-Telemark rådet	Ordførar	2024
	Ein aktiv bustadpolitikk skal sikre velfungerande bustadmarknad med varierte bustadtilbod.	Finansiering til prøvebustad - i prosjektet 59°Nord. Kommunen som del av Vest-Telemarkrådet foreslår i søknad om bygdevekstavtale i samband med Hurdalsplattforma, innføring av full momskompensasjon på bygging av nye bustadar, som del av bygdevekst.	Kommunestyret Vest-Telemark rådet	Politikarane har løyvd midlar i 2021 og 2023. Ordførar	2024

6

Veien til psykisk helsehjelp må bli kortere

Vurdering

Helsetenesta i Tokke har mål om å vere lett tilgjengeleg, med låg terskel for å ta kontakt. Det er eiga avdeling for rus og psykiatri med eit tverrfagleg team.

Tenestetilbodet er særsviktig for regionen sidan det er elevar frå heile Vest-Telemark ved den vidaregåande skulen på Dalen.

Status Tokke kommune, pr. juli 2023

Tilbod om samtaler/behandling individuelt eller i grupper.

Lågterskel, utan tilvising. Psykisk helse møter elevar på skulen eller psykisk helse kontor etter avtale med den enkelte. Gjer avtale ved direkte kontakt, SMS eller tilvist frå andre t.d. kontaktlærar, foreldre, venar, helsesjukepleiar, lege m.m.

Meir omfattande behandling i eit tverrfagleg team i samarbeid med lege, andre kommunale tenestar og spesialist.

Rus behandling og førebygging.

Tilbod om samtaler/behandling individuelt eller i grupper.

Undervisning / opplæring i skule og barnehage

BTI (Betre Tverrfagleg Innsats) Organisasjonsmodell Barn/unge og familiær skal få riktig hjelp så tidleg som råd.

Inforunde på Vest-Telemark vidaregåande skule kvar haust i alle 1. klasser.

Prosjekt - Frå haldning til handling – gjennomføring av tiltak og aktivitetar (avsluttast hausten 2023)

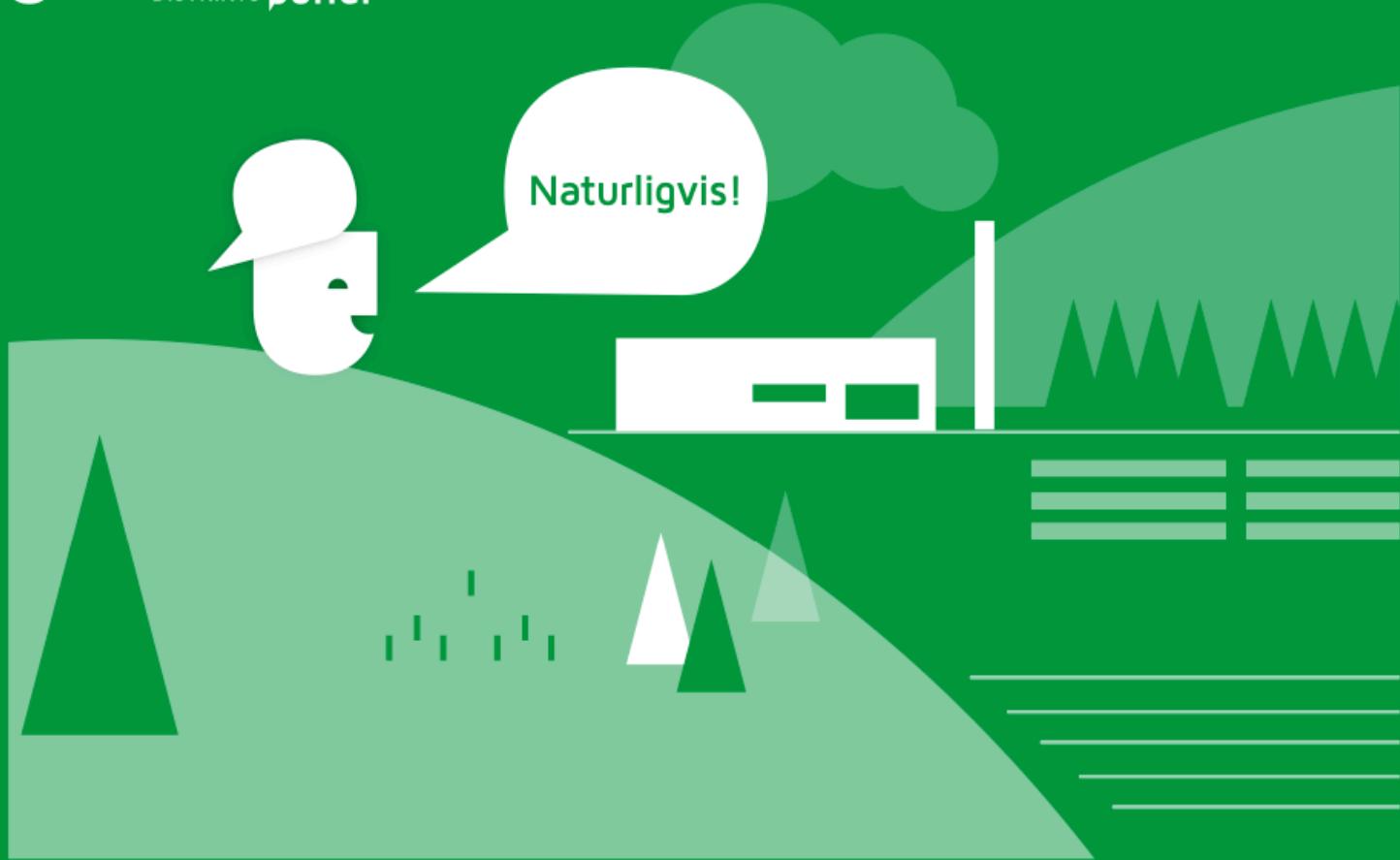
Temaveke på Vest-Telemark VGS om livsmeistring med innhald basert på ynskje frå elevane.

6

Handlingsplan Ung i Tokke

Kort veg til psykisk helsehjelp

Råd frå ungdommens distriktpanel	Tiltak foreslege av ungdommens distriktpanel	Forslag til lokale tiltak i Tokke kommune	Forankring/Implementering	Ansvar	Frist
RÅD 6 Ungdommens distriktpanel Vegen til psykisk helsehjelp må bli kortare	Alle elevar og lærlingar må ha tilgang til lågterskeltilbod for psykisk helsehjelp med opne dørar alle dagar.	Kommunen jobbar for å styrke det regionale tilbodet "Rask psykisk helsehjelp". Dagens tilbod gjeld alle over 16 år.	Folkehelseplan	Helse og omsorg Oppvekst	2024
	Digitale heilsaksløysingar må styrkast og utviklast.	Fagfolk er tilgjengelege og aktive på sosiale medie som ungdommen brukar, for kunnskapsheving og formidling. Ta i bruk nasjonale, digitale løysingar.	Interkommunale samarbeidsløysingar	Helse og omsorg	2024
	Alle tilbod må gjerast godt kjent i distrikta.	Aktiv marknadsføring av eksisterande tilbod, med mål om at alle i målgruppa 13-30 år skal kjenne til kor dei kan få psykisk helsehjelp. Tverrfagleg samarbeid internt i organisasjonen, både innanfor helse og oppvekst, samt med vidaregåandeskule, ungdomsråd og foreldre. Gjennomføre kampanjar med skulestart, påminningar og ekstra informasjon om korleis ein kan få hjelp i ferietider.	Folkehelseplan Oppvekstplan	Helse og omsorg Oppvekst	2024
	Kommunane sitt ansvar for helse- og omsorgstenester må også omfatte lågterskeltilbod for unge med psykiske plager.	Tokke kommune jobbar for å halde fram med det interkommunale samarbeidet for rask psykisk helsehjelp. Barn og unge skal få tilbod om psykisk helseteneste tilpassa deira behov. Mogleg å ta i kontakt heile veka utanom dei fysiske kontaktpunktia i kommunen Sikre at kommunen til ei kvar tid har kompetanse og økonomiske rammer for å kunne utføre pålagte og funksjonelle tenester.	Folkehelseplan Regional plan for Rask psykisk helsehjelp Barne- og ungdomsplan for Tokke kommune 2021-2025	Helse og omsorg	2024
	Kommunane får øyremerka midlar til skulehelsetenesta.	Oppretthalde økonomiske rammer til skulehelsetenesten for å auke tilgjengelegheta. Inkludere skulehelseteneste, psykisk helse og SLT i faget livsmeistring ved skulane	Forankra i ynskje frå dei unge, gjennom spørjeundersøking	Kommunedirektør	2024
	Tema psykisk helse koplast til faget livsmeistring og folkehelse frå barneskulen og integrerast i læreplanen.	Auke fokus på psykisk helse gjennom kampanjar og interessante arrangement for målgruppa, gjennom tverrfagleg samarbeid. Satsing på fysisk aktivitet i skule og barnehagar som førebryggande psykisk helsearbeid	Forankra i ynskje frå dei unge, gjennom spørjeundersøking.	Helse og omsorg	2024

7

**Vi tar vare på distriktenes attraktivitet
med nærhet til naturen**

Vurdering

Tokke kommune har mykje areal- og naturressursar som skal forvaltast til beste for framtidige generasjonar. Omsyn til miljø, menneske og lokalsamfunn må balanserast i verdikjeda slik at produksjon og verdiskaping ikkje belastar eller er i konflikt med målet om å ta vare på desse ressursane og verdiane.

Utbyggingssaker vert gjennomført i tråd med gjeldande lover og forskrifter, og skal sikre god forvaltning av natur og miljø.

Arealforvaltning og bruk av naturressursar er forankra i ulike planer og kommuneplanen sin arealdel.

Status Tokke kommune, pr. juli 2023

Kommuneplan 2016-2028 - samfunnsdelen

Reiselivsstrategi

Bærekraftig reisemålsutvikling

Sti- og løypeplan

Landbruksplan

Klimaplan

Ryddeaksjonen «Kanal-lotteriet»

Utleige jakt og fiske

Steinsett turveg til Rui-plassen

Soria Moria - badstoga

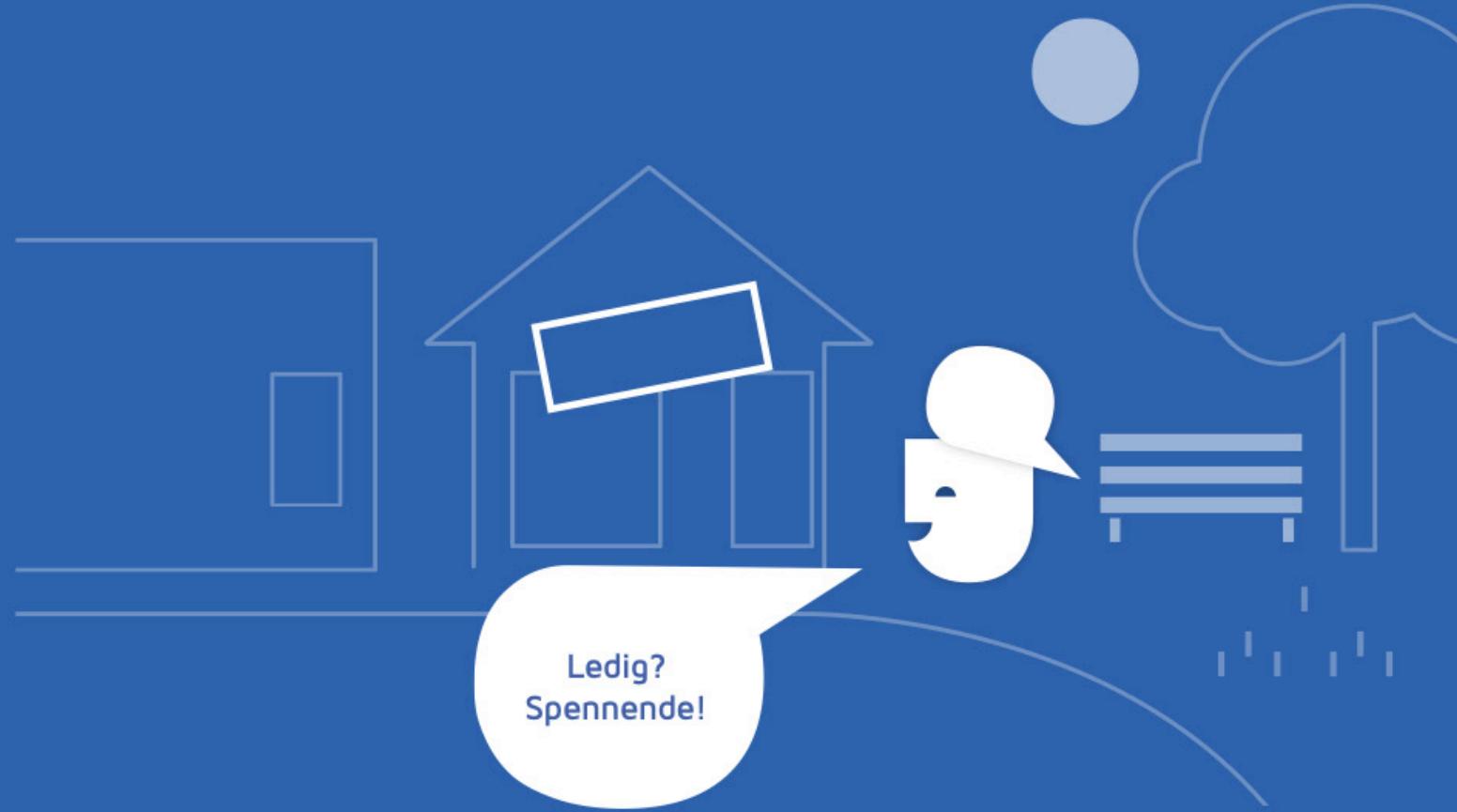
Sykkelbygda Dalen 2023-2033

7

Handlingsplan Ung i Tokke

Ta vare på attraktiviteten til
distrikta med nærhet til natur

Råd frå ungdommens distriktpanel	Tiltak foreslege av ungdommens distriktpanel	Forslag til lokale tiltak i Tokke kommune	Forankring/ Implementering	Ansvar	Frist
RÅD 7 Ungdommens distriktpanel Vi tek vare på distrikta sin attraktivitet med nærleik til naturen	Til alle utbyggingssaker skal det vere ei konsekvensvurdering. Desse skal vurdere og verdsetje konsekvensane for framtidas generasjonar og innehalde ei berekraftsanalyse.	Konsekvensvurderingar blir gjort i tråd med krav i plan- og bygningsloven. Kommunen lagar ei sjekkliste for oppfølging av krav, omsyn som må bli tatt vidare frå strategiar som t.d. klimaplanen.	Klimaplan Planstrategi	Plan, næring og kultur Teknisk avdeling	2024-2034
	Oppgradering av eksisterande bygg og anlegg må prioriterast framfor nyetableringar.				
	For å sikre sjølvforsyninga på kommunane vedtake nullvisjon for nedbygging av matjord. Staten må støtte opp om og sjå til at kommunane ikkje tillåt nedbygging av matjord.	Tokke kommune skal hindre nedbygging av matjord, og det skal føreligge gode konsekvensvurderingar og avbøtande tiltak der ein ikkje kan unngå det. Vedta arealpolitiske mål knytt til dyrka/ dyrk bar mark, arealnøytralitet og arealtap	Landbruksplan	Plan, næring og kultur	2024-2034
	For å sikre koordinering av klima- og berekraftsarbeid må det øyremerkast midlar til kommunale berekraftskoordinatorar.	Administrasjonen fylgjer opp klimaplanen og berekraftsarbeid, og definerer arbeidsoppgåver	Klimaplan	Plan, næring og kultur	2024

8

Lokalsamfunnene utvikles med møteplasser og lokaler for unge gründere og frivillige

Vurdering

Alle lokalsamfunn har behov for møteplassar- for folk i alle aldrar. I «Ungdata» -undersøkinga 2021 og Stadanalyse Dalen 2022 kjem det klart fram ynskje om fleire, attraktive møteplassar. Gjerne uformelle møteplassar som bakeri, kafé eller sitjeplassar ved turstiar. Det kjem og fram i undersøkinga at særleg jenter er misnøgde med dei tilboda som finnast i dag, og at enkelte mistrivast.

Det er grendehus i mange bygdelag i kommunen, og dei brukast som møteplass, treningslokale og elles til ulike arrangement og aktivitetar. Det er jamt kort avstand, men kanskje ikkje optimalt i høve til å treffe vener som bur lenger i frå.

Tokke Teknologipark er etablert med kontorlokale for utleige som kan skape gode rammer for utvikling av eit gründer- og kompetansemiljø.

Planlegging, finansiering og gjennomføring av ulike nærmiljøtiltak er ofte i samarbeid med frivillige lag og organisasjonar og slikt samarbeid har tilført ekstern finansiering frå t.d. stiftelsar og fond.

Status Tokke kommune, pr. juli 2023

Elvarheim er etablert møteplass for ungdom

Idrettsanlegg, løyper og klubhus vert bruka som møteplass for fritids- og idrettsformål

Lokale grendehus som kan nyttas som møteplass for folk i alle aldrar

Kulturskule

Bibliotek

Soria Moria - badstove

Bryggeområde i Lårdal og på Dalen

Ulike badeplassar i grendene

8

Handlingsplan Ung i Tokke

Utvikle møteplassar og lokaler for
unge gründerar og frivillige

Råd frå ungdommens distriktpanel	Tiltak foreslege av ungdommens distriktpanel	Forslag til lokale tiltak i Tokke kommune	Forankring/Implementering	Ansvar	Frist
RÅD 8 Ungdommens distriktpanel Lokalsamfunna utviklast med møteplassar og lokal for unge gründerar og frivillige.	Etablere eit utviklingsprogram for å utvikle stadene, deira eigenart og sosiale møteplassar.	Etablere ei årleg undersøking «Tempen på Tokke». Gjennomførast med spørjeundersøking, budsjettoppfølging og søknadar ekstern finansiering. I januar/februar og utover sesongen kan ein søkje matchmidlar frå stiftelsar/fond. Gjennomføring av tiltak i løpet av året Vidareutvikle dei stadeigne møteplassane på Dalen, Høydasmo og i grendene.	Kommuneplan Ungdomsråd Oppvekstplan	Kommunedirektør Plan, næring og kultur Oppvekst	2024
	Fylkeskommunane må utvikle strategiar for attraktive lokalsamfunn, og jobbe aktivt med kommunane og frivilligheita i gjennomføringa av strategien. Fylkeskommunane sine verkemiddel for distriktskommunane må samkøyra.	Kommunen legg til rette for godt samarbeid med fylkeskommunen. Søkje aktuelle eksterne finansieringordningar.	Kommuneplan	Kommunedirektør Plan, næring og kultur Oppvekst Helse og omsorg	2024-2034
	Sikre inkluderande lokalsamfunn med møteplassar for innbyggjarar i alle aldrar for å bidrage til at folk trivast og blir buande.	Gjennomføre «Tempen på Tokke» og andre medverknadsprosessar for å avdekkje behov og ynskje hjå innbyggjarane knytt til møteplassar og trivsel (målgruppe under 30 år). Opprette 3-årig prosjektstilling som diakon, med fokus ungdom, møteplassar og inkludering	Kommuneplan	Kommunedirektør Plan, næring og kultur Helse og omsorg	2024
	Frivilligheita er limet i lokalsamfunnet. Alle kommunar må ha strategiar for samarbeid med frivillige lag og organisasjonar.	Arrangere årlege allmøter med frivilligheiten og frivilligsentralen. Nyte høve til å informere og samordne arbeid med planar, prosjekt og arrangement. Vidareutvikle sommaraktivitetar og arrangement for unge, i samarbeid med frivillige lag og organisasjonar. Innføre årleg møte mellom kommunen og frivilige lag og organisasjonar	Næringsplan Kulturplan Oppvekstplan	Plan, næring og kultur Oppvekst	2024
	Tilbod om gratis lokalleige for unge gründerar, unge næringsutøvarar og frivillige organisasjonar.	Lage tilbod om gratis lån av lokale til unge gründerar og unge næringsutøvarar i attraktive og ledige kontorlokale. Vidareføre og utvikle ordning om gratis lokale for frivillige organisasjonar. Etablere utlån av ledige kontorplassar for unge i Tokke, i samband med eksamenstider.	Næringsplan Kulturplan	Plan, næring og kultur	2024-2034

9

Ungdom må få større innflytelse lokalt

Vurdering

Politiske råd og utval har opne møte, der sakspapir og dokument er tilgjengeleg. Det er etablert barne- og ungdomsråd som skal uttale seg i saker som er av særlig interesse, og det følger med administrativ ressurs for oppfølging av innkalling, møtelokale og gjennomføring av møte.

Representantar har møte – og uttalerett i kommunestyret, i tråd med fastsette prosedyrar.

Status Tokke kommune, pr. juli 2023

Tokke ungdomsråd med administrativ sekretærfunksjon

Representasjon i regionalt ungdomsråd

Elevråd i skulen

9

Handlingsplan Ung i Tokke

Ungdom må få større innflytelse

Råd frå ungdommens distriktpanel	Tiltak foreslege av ungdommens distriktpanel	Forslag til lokale tiltak i Tokke kommune	Forankring/Implementering	Ansvar	Frist
RÅD 9 Ungdommens distriktpanel Ungdom må få større innverknad lokalt.	16-åringar får stemmerett ved kommune- og fylkestingsval. Med ei aldrande befolkning må ungdommen få direkte innverknad på framtidas løysingar.	Søke om å gjennomføre ei prøveordning for stemmerett for 16-åringar.	Ungdomsrådet	Valansvarleg	2024
	Ungdomsråd er lovpålagt, men vi må arbeide for fleire aktive ungdomsråd som fremmar saker som opptek ungdom overfor kommunar og fylkeskommune. Arbeidet må leggjast til rette av ein ungdomskoordinator i minimum 50 % stilling, anten aleine eller i eit regionalt samarbeid. Ungdomsråda sikrast opplæring, og dokument og sakspapir må skrivast på eit forståeleg språk. Ungdomsråda skal ha moglegheit til å uttale seg i alle saker som er til handsaming.	Vurdere å etablere eit råd for aldersgruppa 18-30 år, tilsvarande ungdomsrådet som er høyningsinstans på lik linje med dei andre råda i kommunen. Fortsetje praksis med samling av ungdomsråda i Vest-Telemark.	Vest-Telemark rådet	Ordførar	2024
	Elevrådet og skulen sitt arbeid med temaet medbestemming i lokaldemokratiet brukast til å ta opp saker som opptek unge.	Vidareutvikle ungdomsrådet i Tokke med tilbod om opplæring og god informasjon. Ungdomsråd og elevråd kan stå for eigne undersøkingar kring fritidstilbod. Tokke kommune skal ha varig medvirkningskultur der dei unge også er sentrale.	Oppvekstplan	Oppvekst	2024
	Kommunelova endrast slik at kommunestyra og fylkestinga gje ungdomsråda tale- og forslagsrett i kommunestyre- og fylkestingsmøta.	Ungdomsråd og ev. nyopprettet råd for unge vaksne (18-30 år) får møte, presentere og uttale seg i kommunestyret.	Kommunestyre	Ordførar	2024
	KS tek ungdomsmedverknad inn i folkevaltprogrammet.	Kommunen tar opp spørsmålet i aktuelle forum. Kommunen må bygge ein god kultur og struktur for ungdomsmedverknad	Oppvekstplan	Valansvarleg	2024-2034

10

**Beredskapen skal være tilgjengelig
og trygg**

Vurdering

Tokke kommune har beredskapsansvarleg person og kriseleiing. I tillegg til legevaktordning, brann- og redningsteneste, ambulanseteneste og politi, er Tokke Røde Kors ein sterk samarbeidspartner.

Politiet er lokalisert i Åmot i Vinje kommune, og inngår i eit stort vaktdistrikt som omfattar Vest- og Midt-Telemark. Utrykningstid kan i nokre tilfelle opplevast som lang. Det er etablert politikontakt og politiråd.

Tokke og Vinje kommune har felles legevaktordning.

Status Tokke kommune, pr. juli 2023

Tokke kommune har beredskapsplan og følger elles opp pålagte oppgåver og tenester

Samarbeid og dialog med aktuelle etatar er eit kontinuerleg arbeid

10

Handlingsplan Ung i Tokke

Beredskap skal vere
tilgjengeleg og trygg

Råd frå ungdommens distriktpanel	Tiltak foreslege av ungdommens distriktpanel	Forslag til lokale tiltak i Tokke kommune	Forankring/ Implementering	Ansvar	Frist
RÅD 10 Ungdommens distriktpanel Beredskapen skal vere tilgjengeleg og trygg	Trygge lokalsamfunn i distrikta treng løysingar som sikrar beredskap og akutt hjelp når vi treng det. Løysingane skal gje kort responstid, ha god kvalitet på tenestene og sikre oss tryggleik og tilgjenge i kvarldagen. Ungdom må få medverke i utforming av forsøksordningar.	Kommunen nyttar aktuelle høve til å fremje dette behovet	Beredskapsplan	Kommunedirektør Helse og omsorg Beredskapsansvarleg	2024-2034
	Staten (politi), dei regionale helseføretaka (helse) og kommunane (brann, legevakt) må legge distrikta sine forutsetningar til grunn når dei lagar planar for akuttberedskapen. Tryggleik og tilgjenge handlar om kort responstid for politi, ambulanse og brann, inkludert båt- og luftambulanse.	Kommunen nyttar aktuelle høve til å fremje dette behovet	Beredskapsplan	Kommunedirekør Beredskapsansvarleg	2024-2034
	Etablere eit formalisert regionalt samarbeid mellom kommunar, fylke, helseføretaka og stat om lokalisering av innhald i helsetenester. Nasjonal helse- og sjukehusplan må dekke distrikta sine behov.	Kommunen nyttar aktuelle høve til å fremje dette behovet	Helseplan	Kommunedirektør Beredskapsansvarleg Helse og omsorg	2024-2034
	I styrkinga av lokal beredskap må ressursar frå kommunal beredskap, Heimevernet/Sivilforsvaret, Røde Kors, Norsk Folkehjelp og andre frivillige organisasjonar sjåast i samanheng.	Gjennomføre planleggings- og evalueringsmøter med det lokale beredskapsapparatet kvart år, og utarbeide handlingsplan på kva som må bli styrka og endra.	Beredskapsplan	Beredskapsansvarleg	2024

